

Velení a spojení v soudobých operacích vševojskové armády za pohybu

Plukovník Richard Pekař

Cílem mého příspěvku je podrobněji objasnit některé základní otázky velení a spojení za pohybu (viz můj článek v čísle 5/1961).

Úvahy na stránkách našich vojenských časopisů ukazují, že soudobé operace mají převážně útočný charakter a v sobě zahrnují často z větší části přesuny a pouze zbytek bojové činnosti připadá na vlastní střetnutí s nepřítelem. Poslední cvičení upozornilo na nutnost vypořádat se co nejdříve s otázkami velení a jeho zabezpečení pojítky za pohybu.

Mám na zřeteli rozdílnost přesunů v dobách používání jen klasických palebných zbraní od přesunů při použití zbraní hromadného ničení, především však raketových zbraní s možností přesného zásahu protivníka na kterémkoli místě v terénu. Přesuny v soudobých podmínkách pak nabývají prakticky charakter normální bojové činnosti.

Ztíženější podmínky v otázkách velení a spojení proti starým budou v tom, že půjde o přesuny a bojovou činnost na daleko širších frontách, do značné hloubky, za nejasné a rychle se měnící situace. Zvláště ztížené podmínky budou při překonávání velkých zamořených prostorů radioaktivními a biologickými látkami, s rozrušenými a zatarasenými komunikacemi a v situacích tzv. „obrácených front“, vytvářených výsadečnými operacemi za podpory silných diverzních skupin.

Ze zhodnocení podmínek a potřeb velení v uvedených situacích možno učinit tyto díčí závěry:

a) Štáby svazků a svazů budou nuceny věnovat daleko více úsilí než dosud otázkám velení, a to jak z hlediska udržení styku s podřízenými štáby a s nadřízeným štábem, tak i z hlediska získávání od nich zpráv a informací o bojové činnosti na frontě.

b) Vytvořením soudobých podmínek v bojové činnosti vojsk, které u nás na cvičeních se bohužel neberou v úvahu, jako např. odstraňování následků použití ZHN, bojové zabezpečení štábem armády, zkrátí se doby pro velení z rozvinutých míst velení během 24 hodin na nepříznivějších přípa-

dech u svazků na jednu třetinu, ne-li na jednu čtvrtinu a u armády na polovinu, tj. pro štáb svazku ze 14–18 hodin na 4–5 hodin a pro štáb armády z 18–20 hodin na 9–10 hodin během 24 hodin (viz časový rozbor v čísle 5/1961) apod.

c) Při rychle se měnících situacích na frontě narůstá potřeba dodávat štábům mnohem častěji zprávy a informace o bojové činnosti vojsk a opačně vydávat podřízeným mnohem častěji doplňující rozkazy a nařízení. V době, kdy se začaly používat atomové zbraně, bylo možno dodávat štábům armády hlášení a informace každých 4–6 hodin a doplňující rozkazy a nařízení každých 6–8 hodin, bylo možné tyto dokumenty dodávat poměrně obsáhlou formou a při poměrně dlouhém časovém zatížení jednotlivých spojů. Např. k předání zprávy o 50 skupinách bylo třeba průměrně dálnopisem ne celou minutu, telegrafním klíčem 3–4 minuty. V soudobých podmínkách velení, kdy k dopravě jaderných náloží a jiných látek hromadného ničení na cíl je používáno raketových zbraní, bude třeba dodávat štábům armády základní hlášení a informace průměrně každé 2–4 hodiny, ne-li ještě dříve a základní i doplňující rozkazy a nařízení průměrně také každé 2 až 4 hodiny. To vyžaduje formu krátkých telegramů, krátce zatížit spoje a nakonec mechanizaci a automatizaci velení. Doby na předání zpráv a informací se musí zkrátit na několik vteřin.

Z předchozího rozboru možno provést tento závěr:

— do svazku včetně přejít na velení za pohybu jen z dvou míst velení — VS a TVS;
— pro štáb armády potřeba velení za jízdy může obsáhnout někdy až polovinu i více denní doby.

Tento závěr možno zdůraznit úvahou:

V jedné armádní útočné operaci v trvání 4 dnů může být provedeno ze strany protivníka během každých 24 hodin průměrně 20–25 atomových úderů s průměrnou tonáží jednoho úderu 40–50 kt. Vzhledem k tomu, že protivník povede obranný boj, bude nejméně polovina z nich pozemních výbuchů.

Prostorové a časové vykreslení radioaktivních stop např. jen poloviny těchto pozemních výbuchů do útočného pásma armády, širokého 120–150 km, při průměrné šířce jedné stopy 20–30 km a délce 150 až 200 km, ukáže, že štáby během útočné operace budou nuceny zůstat převážně v proudech. K rozvíjení velitelského stanoviště dojde zpravidla jen od štábu armády výše.

Z toho možné vývody pro opatření:

1. Druhé položení velitelského stanoviště svazků včetně druhého položení spojovacího uzlu považovat jako zálohu pro případ zničení prvního položení. Pokud jde o rozmístění této zálohy — mít ji připravenou v záložním prostoru pro případ atomového manévru velitelským stanovištěm nebo pro případ, kdy bude nutné z důvodu radioaktivního zamoření stávajícího velitelského stanoviště přemístit se mimo tento zamořený prostor.

2. Nutnost vnitřního vybavení našich štábních autobusů pro štábní práce za jízdy, což je závažná podmínka pro velení za jízdy. Dnešní situace je taková, že se naše štáby ve štábních autobusech zatím jen převážejí se svými osobními svrsky, stanovými příslušenstvím, bez jakékoli možnosti skutečné práce během jízdy. Podle mého názoru je zbytečné dožadovat se spojení za jízdy, nejsou-li vytvořeny ve štábních vozích minimální podmínky pro velení za jízdy.

Jediným vozidlem v naší armádě, které je přizpůsobeno k velení za pohybu, je zatím tzv. SOBOTA — jinak nazývaná pohyblivé velitelské stanoviště. Tato osobní rádiová stanice velitele armády nebo náčelníka štábu (nouzový typ osobní stanice pro výcvikové potřeby v míru) slouží však zpravidla k odpočinku některého příslušníka operačního oddělení za přesunu.

Vytvořením štábních podmínek pro práci za jízdy odpadne dnešní nereálný způsob přemísťování míst velení, kdy cílem přemísťování, např. velitelského stanoviště armády, je co nejrychleji naložit zařízení oddělení a osobní svrsky příslušníků oddělení do štábních autobusů, co nejrychleji se přemístit na připravené velitelské stanoviště v novém prostoru a tam se opět připravit k velení. O nějaké snaze velet za jízdy nikdo z našich štábů neusiluje. Od doby, kdy jsme začali provádět v naší armádě velitelsko-štábní cvičení v terénu s pojítky, bylo velmi málo případů velení za jízdy. A o přípravu spojení pro přemísťování míst

velení jen zřídka kdo projevil zájem a spojení vyžadoval — šlo zpravidla jen o přesun z místa A do místa B.

Nejen to, ale situace ve velení za přemísťování je dnes taková, že zpravidla náčelníci oddělení a velitelé druhů vojsk včetně nejvyšších funkcionářů velení armády, ve snaze zůstat na starém velitelském stanovišti co nejdéle a na novém velitelském stanovišti převzít velení, když je již jasno o jeho pohotovosti, přemísťují se na ně zpravidla ve svých osobních vozidlech i mimo danou osu přemístění rychlostí třeba i 100 km/hod., což ve skutečných bojových podmínkách na komunikacích nebude reálné. Při některých posledních cvičeních byly již také případy, že se titi čelní funkcionáři armády přemísťovali na nové velitelské stanoviště vrtulníky.

V tomto případě skutečně nemá kdo za pohybu velet a proto organizovat spojení za pohybu je zatím u nás vlastně zbytečné. A že dnes na to již prostředky máme, bylo několikrát prokázáno na zkušebních spojovacích cvičeních, včetně aktivní snahy našich spojovacích oddělení a spojářů věbec — spojení za pohybu řešit a zabezpečit.

Soudobé skutečné bojové situace na komunikacích, jako např. několik současných radioaktivních stop v pásmu činnosti armády, na ose přesunu několik zničených měst nebo osad bez jejich možného průjezdu, stržené mosty, zatarasené soutěsky a úzká údolí apod. — to naše štáby zatím velmi zřídka řeší a překonávají. A že otázky velení je možno procvičovat již v míru v podmínkách nejvíce přiblížených skutečnosti (stačí jen časová omezení), to jistě všichni potvrdí. A zde je myslím příležitost, jak zkvalitnit naše velitelsko-štábní cvičení v terénu s pojítky a jak jejich průběh přiblížit co nejvíce polním podmínkám (viz rozkaz ministra národní obrany pro letošní výcvikový rok). Je proto třeba, aby ředitelství cvičení a rozhodčí služba soustředily svoji pozornost na otázky velení a potřebné situace skutečně a po stránce časové i reálně vyhrávaly. Zatím většina času a práce je již po 10 let věnována metodice příprav rozhodnutí, plánování a činnosti štábu na místech velení. Otázkám velení za pohybu a jejich reálnému časovému provádění byla až dosud věnována skutečně minimální pozornost.

Dříve než přikročím k otázkám vlastní organizace spojení, chci ujasnit pojem velení „za pohybu“, tj. které bojové fáze je třeba o od tímto pojmem chápat.

Velení „za pohybu“ podle mého názoru možno postavit jako nadřazený pojem pro:

A. Velení při přesunech.

B. Velení během přemísťování míst velení v průběhu útočné operace v hloubce nepřátelské sestavy, tj. při klasickém přemísťování míst velení, kdy při setrvání jednoho místa velení na místě, může se přemísťovat druhé místo velení téhož velitelství.

C. Velení v podmínkách, kdy při přechodu k pronásledování na celé frontě dojde v určitém časovém úseku k současnému pohybu všech částí operační sestavy armády včetně míst velení všech stupňů. Předpokladem tempo např. útočné frontové operace v této fázi bojové činnosti může dosahovat více než 100 km za 24 hodin a může nastat i případ, kdy vojska po mohutném atomovém úderu přejdou okamžitě na daném směru k rozhodné bojové činnosti.

První způsob, tj. velení při přesunech, má ještě tyto možné podmínky a varianty:

1. Velení při přesunech na velké vzdálenosti a to:

- v počátečním období války na vlastním území,
- během útočné operace, tj. v hloubce operační sestavy nepřítele.

2. Velení při přesunech blízko nepřítele, zpravidla jde-li o zasazení druhých sledů z chodu.

Každý z uvedených způsobů má své zvláštnosti ve velení a tím také i ve spojení.

Pro lepší pochopení ukáží nejdříve na několik **technických příčin ovlivňujících spojení za jízdy**, a to především z oboru rádiového spojení, které se v tomto případě stává základním druhem spojení. Jinak řečeno — spojení za pohybu je dáno především možností rádiového spojení. Hlavním kritériem je zde donosnost jednotlivých druhů rádiových stanic za jízdy. Ukáží proto na některé praktické technické jevy v donosnosti rádiových stanic za jízdy, proti rádiovému spojení na místě. O jaké jde rozdíly, je ukázáno na příloze č. 1 „Reálné donosnosti rádiových stanic“.

Z uvedené tabulky je vidět podstatná snížení donosnosti všech typů rádiových stanic za pohybu. Snížení např. u 200W stanice KV dosahuje při fonii asi $\frac{2}{3}$, při telegrafii (radiodálnopisu) asi $\frac{1}{2}$. Snížení u VKV stanic dosahuje při fonii rovněž asi $\frac{1}{2}$. Příčiny snížení donosnosti rádiových stanic za pohybu jsou podrobně rozebrány v článku ing. Dušana Černohorského a ing. Vratislava Vrány ve sborníku časopisu Spojář, čís. 1 z roku 1960 a nebudu se zde opakovat. Bylo by však účelné, aby si naši velitelé a pří-

služníci jejich štábů, v zájmu svého technického růstu, uvedení článek prostudovali a tak si osvětlili podstatu rádiového spojení za jízdy a tím i možnosti velení za pohybu. Bez znalosti uvedené teorie nemůže nikdo otázky velení za pohybu odpovědně řešit a tedy ani klást spojovacímu náčelníku reálné požadavky.

Z tohoto rozboru je možno udělat další zásadní závěry pro velení a spojení za pohybu.

1. Velení a tím i spojení za pohybu je třeba zásadně chápat a také prakticky provádět jako velení z **krátkých zastávek** při rozvinutí a nasměrování potřebných anténních systémů rádiových stanic.

2. Zabezpečení nepřetržitosti velení za pohybu je možno dosáhnout jen tehdy, když velitel, náčelník štábu a hlavní funkcionáři složek štábu (bezpodmínečně příslušníci operačního oddělení) se přesunují v příslušných rádiových stanicích a dávají tak předpoklady k velení za pohybu.

3. Do přemísťování, zaujímání a budování míst velení zavést v našich štábech **jednotný systém**, a tento systém plně zmechanizovat, např. zavést jednotnost ve vytváření skupin z jednotlivých složek štábu, jednotné základní schéma pro rozmísťování velitelského stanoviště, a to zvláště nyní při podstatně zvětšených plochách míst velení (VS svazku na ploše 8–10 km², armády na ploše 25–30 km² a frontu na ploše 100–150 km²).

4. Zabezpečit vnitřní rádiové spojení (rádiový dispečink) v prouděch míst velení jako součást spojení za pohybu.

* * *

A nyní možné **zásady organizace spojení při velení za pohybu** a to jen co do použití jednotlivých druhů pojtek a charakteristiky spojovacích soustav.

1. Při přesunech na velké vzdálenosti v počátečním období války

Podkladem pro organizování spojení se osvědčuje systém velení z pomocných velitelských stanovišť armády a svazků, jak ukazuje příloha č. 2. Pokud jde o vlastní řízení je zásadou, řídit přesun zpravidla „velením na sebe“, tzn. že hlášení orgánů pořádkové služby vychází od čáry výchozích míst směrem na pomocné velitelské stanoviště, umístované zpravidla ve středu pásma přesunu. Po překročení pochodových proudů čáry pomocných velitelských stanovišť přebírají řízení přesunu velitelská stanoviště v nových prostorech.

Při organizování spojení je třeba vycházet z těchto požadavků:

- organizovat jak spoje velitelské, tak spoje pro pořádkovou službu a vzájemně je využívat,

- budovat jen nejnútnejší spoje při zasažení minimálního počtu polní bojové spojovací techniky, kterou je třeba uchovat neporušenou pro použití v prostoru zasažení a pro vedení vlastní operace.

Pokud jde o jednotlivé druhy spojení, je až dosud zásadou zabezpečovat tyto přesuny linkovým spojením při využití jednak pronajatých vedení ministerstva dopravy a spojení a jednak stálých linkových sítí ozbrojených složek.

Zdvojení spojení organizovat podél pásma přesunu prostorové VKV rádiové sítě z pohyblivých retranslačních míst a spoje pohyblivými pojítky, pokud možno vrtulníky.

Směrová pojítka pak zasazovat jen v minimálním počtu (pokud možno je vůbec nepoužívat), aby byla plně k dispozici pro vybudování spojení v prostoru zasažení a dále během útočné operace.

Domnívám se, že uvedené zásady je třeba v soudobých podmínkách zveřejňovat a rozebrat z hlediska pravděpodobné bojové situace na našem území po prvním úderu zbraněmi hromadného ničení při zahájení války. K vytvoření představ této pravděpodobné bojové situace poslouží grafické vynešení možných nepřátelských atomových úderů na našem státním území, s okruhem působnosti tlakových vln a příslušných radioaktivních stop. Po vyhodnocení vzniklé pravděpodobné situace musí dojít spojovací náčelník armády nutně k těmto dvěma poznatkům:

1. Stálé linkové telekomunikační sítě na území našeho státu budou na delší dobu vyřazeny z provozu a to především dálkové spoje.

2. Směrová pojítka za přesunu nezasažovat a co nejrychleji je přesunout do prostoru zasažení armády, aby tam byly k dispozici pro vybudování potřebné spojové sítě. Z toho pro organizování spojení vyplývá závěr:

Jediným reálným spojením pro zabezpečení velení za přesunu v počátečním období války bude rádiové spojení, jak VKV organizované z pohyblivých retranslačních míst do celé hloubky pásma přesunu armády, tak i rádiové spojení KV stanicemi velkého výkonu (odporuje to ovšem ustanovení řádu Vševojsk-1-1 čl. 459 a Spoj-1-1 čl. 303, kde používání rádiového spojení za přesunu je zakázáno). Rádiové spojení zabezpečovat

(zdvojit) jedině spojením pohyblivými pojítky, především vrtulníky.

Na tuto skutečnost je proto třeba se připravovat již v míru a na cvičeních při přesunech na velké vzdálenosti v počátečním období války nebudovat ani linkové, ani směrové spojení. Současně hledat cesty, jak se v tomto případě bránit nepřátelskému rádiovému průzkumu. Velet bude nutno v každém případě zásadně jen formou rádiových signálů, zpracovaných pro konkrétní pásmo přesunu. Rovněž bude třeba přehodnotit náš předpis o pořádkové službě, který je jednak vzhledem k soudobým vysokým tempům a jednak k rychlé se měnícím situacím, nereálný.

Převádění svazků z jednoho směru rozhodující činnosti na druhý v rámci nena- dále změny úkolů armády bude v soudobých pohybových operacích normální bojovou činností. Např. nutno počítat s tím, že na zplánování přesunu 1—2 svazků štábem armády, jejich bojové zabezpečení, doručení rozkazů svazkům a na vlastní opatření u svazků s jejich vyražením z čáry výchozích míst, bude vyřezávána v soudobých podmínkách doba ne větší než 2—3 hodiny. Domnívám se proto, že např. systém regulačních čar a způsob řízení přesunů pořádkovou službou musí doznat, se zřetelem k tak krátkým dobám, podstatných změn.

Změny vidím v tom, že vzhledem k podstatně zvýšené rychlosti soudobých přesunů a časovému omezení příborů, větší se vzdálenost mezi regulačními čarami a jejich počet se podstatně zmenší. Mimo to se domnívám, že na organizování pořádkových prostorů, pořádkových úseků a jejich materiální i kádrové zabezpečení nebude zpravidla dostatek času.

2. Při přesunech na velké vzdálenosti v operační hloubce nepřítel, jakož i při přesunech blízko nepřítel

Zásada organizování spojení jak velitelského, tak i pro pořádkovou službu zůstává v platnosti tak jak uvedeno v předchozí části článku.

Přesuny těchto druhů se budou provádět zpravidla již prostorem s vybudovaným systémem vlastních pomocných spojovacích uzlů a to buď frontových nebo armády 1. sledu.

Proto při řízení přesunu bude účelné plně využívat vybudované již prostorové spojovací sítě, doplněné v určitých prostorech vlastní rádiovou sítí VKV z pohyblivých retranslačních míst.

Zabezpečení vrtulníkovými spoji nabývá ještě větší důležitosti.

3. Při přemísťování míst velení v průběhu operace

V tomto případě půjde o klasické velení za pohybu ze tří míst velení — VS, PVS a TVS armády. Zásadou musí být:

- zaměnitelnost velení z kteréhokoli místa velení,
- přemísťuje-li se velitelské stanoviště, přebírá na sebe tíhu velení představené velitelské stanoviště,
- tylové velitelské stanoviště přemísťovat zpravidla současně s velitelským stanovištěm,
- bez souhlasu štábu armády nesmí se přemísťovat velitelské stanoviště podřízených svazků.

Hlavní zásady spojení:

— Základním spojením během přemísťování velitelského stanoviště je opět rádiové spojení, a to jak KV, tak i VKV zdvojené pohyblivými pojítky.

— Systém spojení se bude opírat o normální rádiové síť, organizované pro vedení operace a vnitřní rádiové spojení v prouděch vlastního štábu. Je třeba hledat možnosti, jak řešit i činnost podací stanice za jízdy, začleněné do proudu štábu, hlavně v noci, neboť doručování rozkazů o změně úkolů a jiných doplňujících a pozměňujících nařízení bude v soudobých podmínkách velmi časté. Např. viditelné označení PS jak ve dne, ale zvláště v noci, přednostní právo pohyblivých pojítek na komunikacích, doručování dokumentů vrtulníky, podací stanice v proudu apod.

— Do rekognoskačních skupin štábů armád vyčleňovat jen nezbytný počet rádiových prostředků. Většinu jich přesunovat v proudu vlastního štábu.

— Udržovat nepřetržité rádiové spojení s velitelem rekognoskační skupiny nového prostoru velitelského stanoviště tak, aby podle vývinu situace na frontě mohlo dojít k rozvinutí nového velitelského stanoviště na kterémkoli jiném neplánovaném místě.

— Druhé položení spojovacích uzlů velitelských stanovišť armád přesunovat skoky zásadně mezi VS a PVS tak, aby ho bylo možno podle rychle se měnící situace na frontě bez velkých časových ztrát směřovat i třeba do neplánovaného prostoru. Rozkaz (signál) k jeho rozvinutí v novém prostoru vydat veliteli rekognoskační skupiny velitelského stanoviště tehdy, až jsou všechny předpoklady pro zaujetí nového prostoru VS. Bude to zpravidla v době, kdy vlastní štáb bude již na přesunu do nového prostoru VS. Jeví se výhodné, využít k tomu

první zastávku štábu. Po stránce časové jeví se účelné vydat tento rozkaz (signál):

- u spojovacího uzlu armády 2 hodiny,
- u spojovacího uzlu svazku 45 minut před příchodem vlastního štábu do nového prostoru VS.

V noci počítat asi se 100% časovým zvýšením. Předčasné rozvinutí spojovacích uzlů v novém prostoru může přivodit v dnešních rychle se měnících situacích na bojišti buď jeho ztrátu nebo nejméně narušení velení.

— Dojde-li z jakýchkoli důvodů ke zdržení v rozvíjení spojovacího uzlu na novém velitelském stanovišti (objížďka velkých zamořených prostorů, náhlá změna nového prostoru velitelského stanoviště), velet do jeho rozvinutí z proudu štábu a zamezit tak případnou ztrátu velení.

— V proudu vlastního štábu organizovat vnitřní VKV rádiové spojení mezi hlavními funkciónáři štábu.

— Menší část rádiových stanic mít zařazenou bezprostředně do proudů jednotlivých skupin štábu a obsazené jeho příslušníky. Větší část, jako pohyblivé rádiové vysílací středisko mít na konci proudu štábu, tj. u armády asi 8–10 km, a u svazku do 2 km za proudem poslední skupiny štábu. Toto pohyblivé rádiové vysílací středisko dálkově ovládat z proudu jednotlivých skupin štábu. V každém případě mít v provozu rádiovou síť míst velení, tj. VS v proudu, PVS a TVS na místě.

Při přemísťování VS bude se jevit výhodné, aby do zaujetí nového prostoru VS se velitel zdržoval na PVS a nevytvářel tak podmínky k současnému vyřazení několika hlavních funkciónářů velení v případě napadení štábu armády na přesunu.

Schematické znázornění spojení při přemísťování VS viz příloha č. 3.

4. Při pohybu celé operační sestavy

K tomuto čtvrtému způsobu může dojít v situaci, jak jsem se zmínil vpředu, kdy po mohutném atomovém úderu dojde na daném směru k pronásledování při tempu i více než 100 km za 24 hodiny. Prakticky se tento způsob dosud nikdy na cvičicích neřešil. Domnívám se, že k tomuto tempu může dojít jen po dobu určitého časového vymezení, než se podaří zálohám nepřítele naše útočící jednotky zdržet a naše pronásledování zpomalit.

Pokud jde o velení, dojde určitě ke sloučení PVS a VS; velení bude uskutečňováno jen ze dvou míst velení, tj. z VS a TVS, které budou trvale v pohybu.

Systém spojení musí být obdobný, jako

REÁLNÉ DONOSNOSTI RÁDIOVÝCH STANIC

Zpracováno dle praktických zkušeností velitelů rádiových jednotek

Příloha č. 1

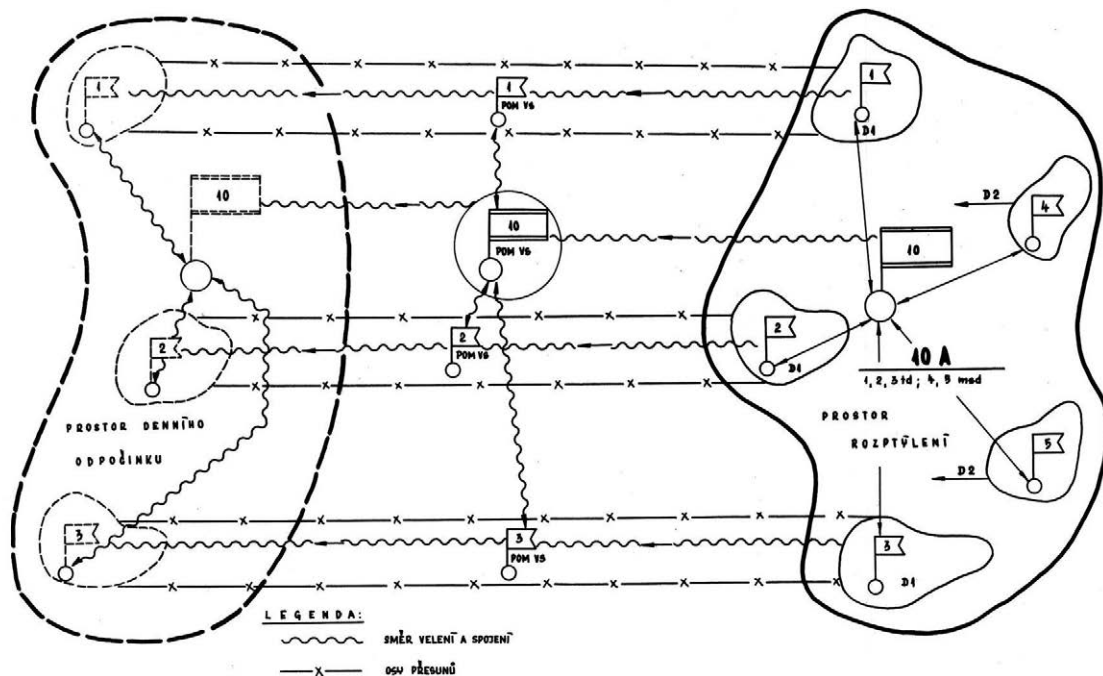
TAJNĚ

Typ rdst	Frekv. pásmo	do- ba	Druh provozu A1					Druh provozu A3, F3								Druh provozu F1 adlps					Poznámka
			za jízdy	výš. 10 m pr. 4m tyč	výš. 10 m př. šíkový papr.	vys. dipól př. šíkový papr.	vys. a př. dipól	za jízdy	prut 1,8 m	prut 2,7 m a víc	L-ant. nebo šík. papr.	výš. 10 m př. 4m tyč	výš. 10 m př. šík. papr.	vys. dipól př. šíkový papr.	vys. a př. dipól	za jízdy	výš. 10 m př. 4m tyč	výš. 10 m př. šíkový papr.	vys. dipól př. šíkový papr.	vys. a př. dipól	
Stanice VKV do 1 W	rovina	den						4	6	7	8										velmi závislé na terénu při přímé viditelnosti lze dosáhnout až 200 km
		noc						4	6	7	8										
	kopcov. terén	den						15	30	40	70										
		noc						15	30	40	70										
Stanice KV malé (6 W)	do 3 MHz	den	30				100	10							80						
		noc	15				60	5							50						
	od 3 MHz výše	den	25				158	8							90						
		noc	8				80	4							60						
Stanice KV střední (200 W)	do 3MHz	den	50	60	60	90	90	20				30	30	50	60	50	70	70	100	110	při použití odrazové vlny se dosahy zvyšují řádově ve stovkách km
		noc	40	50	50	70	70	10				15	15	30	40	40	60	60	80	90	
	od 3 MHz výše	den	60	70	70	100	100	15				20	20	40	50	60	80	80	120	130	
		noc	50	50	50	70	70	5				10	10	20	30	50	60	60	90	100	
Stanice KV velká (1 KW)	do 3 MHz	den	80	90	120	300	400	50				60	80	150	180		100	120	350	400	při použití odrazové vlny se dosahy zvyšují řádově ve stovkách km
		noc	50	60	100	250	300	40				40	50	100	100		70	90	300	350	
	od 3 MHz výše	den	90	110	150	400	500	60				70	80	150	200		110	140	500	550	
		noc	70	70	110	300	350	50				60	60	90	150		80	110	350	400	

LEGENDA: DRUHY PROVOZU
 A1 grafie – nemodulovaná
 F1 grafie – frekvenčně modulovaná
 A3 fonie – amplitudově modulovaná
 F3 fonie – frekvenčně modulovaná

**SCHEMA VELENÍ A SPOJENÍ PŘI PŘESUNECH NA VELKÉ VZDÁLENOSTI SYSTÉMEM
POMOČNÝCH VELITELSKÝCH STANOVÍŠÍ**

TAJNĚ!
PŘÍLOHA 2

při přemísťování velitelského stanoviště a stane se zcela záležitostí rádiového spojení. Štáby pojedou v proudech, funkcionáři budou rozděleni do rádiových vozů a připraveni k velení za jízdy. Nepřetržitost spojení bude zcela závislá na dosahu rádiových stanic. Velící funkcionáři si musí být vědomi toho, že dosahy rádiových stanic v tabulce čís. 1 jsou konečné a nelze je již prakticky zvětšovat. Pod pojmem spojení „za pohybu“ je třeba rozumět spojení „za krátkých zastávek“; tato zásada bude platit tím více, čím bude docházet ke zvětšování vzdáleností mezi jednotlivými místy velení v důsledku rozdílných bojových situací na jednotlivých útočných směrech.

K udržení spojení vidím jediný reálný

způsob v tom, že se bude velet za krátkých zastávek, které bude nutno přesně časově zplánovat. Jinak řečeno, půjde o velení v plánovaných časových relacích, řízených štábem armády podle vývinu bojové situace, na tom kterém útočném směru. Ve stanovenou dobu pro relaci se jedoucí proudy štábů všech stupňů zastaví, popřípadě dojedou na místo výhodné pro rádiový provoz. Vydají potřebná nařízení podřízeným štábům a přijmou od nich hlášení o situaci na frontě.

Při praktickém provádění jistě se najdou další možné způsoby a proto je třeba tyto situace při cvičeních procvičovat a plnit tak rozkaz ministra národní obrany o výcviku v polních podmínkách.

* * *

Posláním článku je upozornit jak štáby, tak spojovací oddělení svazů a svazků na velmi vážné problémy ve velení a spojení za pohybu. Nekladl jsem si za cíl uvedené problémy řešit. Každý problém by si vyžádal samostatné pojednání. Bude proto třeba, aby k předneseným úvahám a možným řešením se vyjádřili hlavně příslušní funkcionáři od vojsk, kteří si je mohou s vojsky prakticky prověřit. Jde o vyvolání diskuse k otázce rádiového spojení při přesunech na velké vzdálenosti v počátečním období války, a k otázce dvou míst velení u svazků. Z řešení těchto problémů vyplývá nutnost revidovat i stávající předpis o pořádkové službě — Oper-51-2. Dále je nutno rozebrat otázky velení a spojení při pohybu celé operační sestavy, což nebylo dosud nikdy na cvičeních prováděno. Jde v podstatě o poměrně složité otázky, které pomůže vyřešit vzájemná diskuse; příslušní funkcionáři vševojskových svazků i příslušníci spojovacího vojska, přispějte svými připomínkami k objasnění těchto stále akutních problémů.

*Klaus Dopstný článek
o přemísťování.*